

Članstvo i rukovodstvo

Interni akteri i procesi

- Fokus na distribuciji unutarpartijske dinamike – moć i hijerarhija
- Statut kao način limitiranja oligarhijskih tendencija
- Neformalna načela često jednako važna kao i statutarna pravila
- Mihels: članstvo i rukovodstvo

Članstvo

- Većina pratija želi da u svoje redove uključi što više ljudi. **Zašto?**
 1. Simbolički razlozi – indikator popularnosti partije
 2. Materijalni razlozi – članarina, prilozi, besplatan rad
- Troškovi članstva: direktni i indirektni
- U kojoj mjeri članstvo učestvuje u donošenju odluka?

Članstvo

- Tradicionalna pasivnost članstva
- “Demokratija zahtijeva nedemokratske partije”?
- Aktivnost članstva zavisi od:
 - Veličine partije
 - Stepena institucionalizacije
 - Oštrina političke konfrontacije
 - Postojanje ”partije blizanca”
 - Vremenskog razdoblja (udaljenost od izbora)

GLADIJATORSKE AKTIVNOSTI

1. Prihvatanje javne funkcije
2. Sakupljanje sredstava za političke aktivnosti
3. Posjećivanje skupova na kojima se donose odluke
4. Aktivno učešće u radu političke partije

PRELAZNE AKTIVNOST

1. Posjećivanje političkih skupova
2. Davanje novčanih sredstava političkoj stranci
3. Kontaktiranje političkih vođa

POSMATRAČKE AKTIVNOSTI

1. Nošenje bedževa ili partijskih oznaka
2. Uvjeravanje drugih kako da glasaju
3. Započinjanje političkih razgovora
4. Izlazak na birališta

APATIČNI

1. Apsolutna nezainteresovanost za politiku i zbivanja povodom politike

Članstvo

- “Obične” partijske članove dijelimo na:

1. Aktivisti (“jezgro”) na terenu

2. “Profesionalni činovnici”

3. Eksperti

Aktivisti

- Formalno se ne odvajaju od ostalih tipova članstva
- Ideološki radikalniji (čak i od lidera)
- Kontra kompromisa
- Karijeristi vs. pravovjerni
 - Rukovodioci pokušavaju da ih odvrata
 - Entuzijasti vs. Fanatici (Heberle/Fromm)

Činovníci

- Relativno malobrojna grupa članova
- Imaju ulogu u donošenju odluka i često odlučuju o protoku informacija
- Dva tipa birokrata: reprezentativna i egzekutivna

Eksperti

- Eksperti iz raznih oblasti (marketinga, ekonomije, ekologije)
- Savjetnici partijskog vođe
- Specifičnosti: mobilnost, profesionalniji, ekonomski motivi...

Brojnost

- Masovno članstvo vs. elitno članstvo
- Magnet za članstvo – izborne pobjede
- Od 1950-tih trend opadanja članstva, posebno u postkomunističkoj Evropi
 - Porast kognitivnih sposobnosti građana
 - Manja potreba za članarinom
 - U postkomunističkim: istorija jednopartijske države, neprihvatanje demokratskih principa, apatija usljed napuštanja izvornih vrijednosti
- CG i SRB primjeri obrnutog trenda

Partijska identifikacija

- **Mičigenska škola:** funkcionalni ekvivalent partijskom članstvu
- Donosi predvidljivost
- Pomjeranje ka catch-all partijama
- Zavisi od:
 - Broja stranaka i izbornog sistema
 - Korelira sa participacijom
 - Korelira sa pozicioniranjem lijevo/desno
 - Korelira sa povjerenjem u sistem
 - Povezana sa pripadnošću drugim grupama

Motivacija

- Oslonov paradoks
- Kolektivni vs. selektivni podsticaji
- **Kitschelt**: programske, klijentelističke, harizmatske veze
- **Zvonarević**:

Racionalni homocentrik	Iracionalni homocentrik
Racionalni ideocentrik	Iracionalni ideocentrik

Rukovodstvo

- Penebianco (1988) razlikuje:
 1. Menadžeri
 2. Poznati
 3. Reprezentativni birokrati
 4. Izvršni birokrati
 5. Profesionalci u izbornom štabu
 6. Skriveni profesionalci
 7. Poluprofesionalci

Rukovodstvo

- "Dominantnu koaliciju" čine pojedinci koji kontrolišu "zone neizvjesnosti" (Penebianco 1988):
 1. Kompetencija (iskustvo, ne samoprocjena)
 2. Upravljanje u odnosima sa okruženjem
 3. Interne komunikacije
 4. Formalna pravila
 5. Finansiranje
 6. Rekrutovanje kadrova

Rukovodstvo

- Ideološki konzistentniji
- Autonomija zavisi od stepena institucionalizacije
- Način odabira?